

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -kokonaisuuden strategiset teemat

Strateginen teema 4: Lastensuojelun sijaishuollon palvelujen ja muun palvelujärjestelmän systemaattisen yhteistyön kehittäminen ja uudistaminen siten, että palvelujärjestelmä kykenee vaikuttavasti ja pitkäjänteisesti vastaamaan sijaishuollossa olevien lasten mielenterveys- ja päihdeongelmiin.

SOILA, Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa -koordinaatiohanke

6.6.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

S O I L A

SOSIAALISET INNOVAATIOT
LASTENSUOJELUSSA

SOILA – Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa

thl.fi/soila

Euroopan unionin
osarahoittama

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

Pesäpuu ry

Osallistujat

Osallistujamäärä, ilmoittautuneita 108!

19 hyvinvointialueelta + valtakunnallisia toimijoita.

Millaisella taustalla

Millaisella tahtotilalla

- 44 % osallistujista hakemassa hanketta
- 14 % etsii kumppaneita
- 23 % en hae, mutta kiinnostaa työtehtävät hankkeissa
- 39 % haluaa olla ideoimassa ja tuomassa näkemyksen valmisteluun.
- 18 muu rooli

Eri strategisista teemoista kiinnostuneet 50-66 % kustakin!

Mistä sai tietoa: verkosto $\frac{3}{4}$, verkostokirje $\frac{1}{3}$, tuttavilta viidennes

16 hankeideaa!

Euroopan unionin
osarahoittama

Ohjelma 6.6.2023 klo 10.30-12.00

Euroopan unionin
osarahoittama

Strateginen teema 4: Lastensuojelun sijaishuollon palvelujen ja muun palvelujärjestelmän systemaattisen yhteistyön kehittäminen ja uudistaminen siten, että palvelujärjestelmä kykenee vaikuttavasti ja pitkäjänteisesti vastaamaan sijaishuollossa olevien lasten mielenterveys- ja päihdeongelmiin.

10.30 – 10.35 SOILA ja tilaisuuden ohjelma ja osallistujat, Tanja Hirschovits-Gerz hankepäällikkö SOILA-koordinaatio

10.35-11.00 Ratkaisut sijaishuollossa asuvien nuorten mielenterveys- ja päihdeongelmiin vastaamiseksi. Miksi teema on tärkeä? Susanna Kalliola, erityisasiantuntija & Petri Paju, hankekoordinaattori /SOILA-koordinaatio

11.00 - 11.25 Kostamokoti - päihdetyötä monialaisen tiimin voimin asiakkaan kanssa yhdessä suunnitellen. Juha Kröger, liiketoimintapäällikkö, Kostamokoti.

11.25-11.50 Yhteinen keskustelu ja työskentely

11.50-12.00 Millaista tukea SOILA tarjoaa jatkossa?

SOILA, Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa – koordinaatiohankkeen tavoitteet 2023

- SOILA-koordinaatiohanke vauhdittaa lastensuojelun sosiaalisten innovaatioiden syntymistä lastensuojelun uudistamiseksi ja palveluiden parantamiseksi valtakunnallisesti.
- Koko Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen ohjelmakauden (ESR +, TL 5, ET 5.1) tavoitteena on nuorten ja perheiden pärjäävyyden sekä hyvinvoinnin parantaminen rakentamalla nykyistä toimivampia palvelu- ja tukiekosysteemejä arjen tueksi.
- Uudet ratkaisut löydetään työskentelemällä yhdessä lastensuojelun toimijoiden, nuorten, perheiden ja sidosryhmien kanssa.

Lastensuojelun tulevaisuuden visio, STM:

Lapsi ja hänen läheisensä voivat luottaa lastensuojeluun ja sen vaikuttavuuteen.

1

Jokainen lapsi, hänen vanhempansa ja muut läheiset kohdataan ainutkertaisina, ja he kokevat olevansa aidosti osallisia ja tulevansa kuulluiksi ja kunnioitetuiksi.

2

Palvelujärjestelmä toimii kokonaisuutena ja pystyy vastaamaan lapsen ja hänen läheistensä tarpeisiin oikea-aikaisesti.

3

Lastensuojelu toteuttaa lapsen oikeuksia, sen menettelyt ovat läpinäkyviä ja ymmärrettäviä ja oikeusturva toteutuu.

4

Lastensuojelussa on riittävästi osaavia ja hyvinvoivia työntekijöitä, jotka voivat tehdä työtään asiakkaiden oikeuksia kunnioittavalla ja eettisesti kestäväällä tavalla.

5

Lastensuojelua ohjataan ja valvotaan tehokkaasti, ja tähän on riittävä tietopohja ja resursointi.

Strategiset teemat

Euroopan unionin
osarahoittama

1. 13-17- vuotiaiden lasten sijoitusten määrän vähentäminen laadukkailla ja vaikuttavilla, lasten ja perheiden arjen tarpeisiin vastaavilla lastensuojelun avohuollon tukitoimilla, työmenetelmillä ja palveluilla.
2. koko perheen ja erityisesti vanhemmuuden tukeminen huostaanottotilanteessa, huostaanoton aikana ja sitä purettaessa sekä muissa siirtymävaiheissa, jotta perheen vuorovaikutussuhteet ja toimintavalmiudet vahvistuisivat eikä kukaan jäisi yksin.
3. jälkihuollon uudistaminen monialaiseksi aikuistumisen tueksi, jotta kaikilla nuorilla olisi valmiudet pärjätä itsenäisesti ja edetä tavoitteidensa suuntaisesti koulutukseen ja työelämään.
4. **lastensuojelun sijaishuollon palvelujen ja muun palvelujärjestelmän systemaattisen yhteistyön kehittäminen ja uudistaminen siten, että palvelujärjestelmä kykenee vaikuttavasti ja pitkäjänteisesti vastaamaan sijaishuollossa olevien lasten mielenterveys- ja päihdeongelmiin.**

Mitä ovat sosiaaliset Innovaatiot?

Euroopan unionin
osarahoittama

Sosiaaliset innovaatiot ovat nuorten turvaverkkojen osalta päämääriltään yhteiskunnallisia, keinoiltaan sosiaalisia ja liittyvät laaja-alaisesti lasten, nuorten ja perheiden arkeen.

Ne ovat uusia, toimivia ideoita, joiden avulla löydetään ratkaisuja yhteiskunnan tarpeisiin ja ongelmiin.

Niillä on yhteiskunnallista hyvää tuottava vaikutus, ja niiden tekeminen luo uusia vuorovaikutussuhteita.

Lastensuojelua ja päihdepalvelua integroidusti. Lähtökohtaisesti monialainen palvelu so+te+

Euroopan unionin
osarahoittama

Ehkäisevä
päihdetyö

Varhainen
puuttuminen

Päihdehoito,
päihdepalvelut

Päihdehaittojen
vähentäminen

Lastensuojelun jälkihuolto päihteiden käyttöä ehkäisevänä työnä, varhaisen puuttumisen toteuttajana, päihdepalveluihin ohjaavana ja nuoren rinnalla kulkevaa tukena, päihdehaittojen vähentäjänä

Lastensuojelun jälkihuolto ja päihdepalvelut yhteistyökumppaneina
Yhteistyörakenteet ja käytännöt kuntoon!

Tietoa

Osaamisen
vahvistamista

Hyvää asennetta

Yhteisiä
resursseja

Palvelu
järjes-
telmän
motivaatio
tukea
nuoria?

Lähtökohtia

Euroopan unionin
osarahoittama

"Sopimusvaltiot tunnustavat, että lapsella on oikeus nauttia parhaasta mahdollisesta terveydentilasta sekä sairauksien hoitamiseen ja kuntoutukseen tarkoitettuista palveluista. Sopimusvaltiot pyrkivät varmistamaan, ettei yksikään lapsi joudu luopumaan oikeudestaan nauttia tällaisista terveysterveyspalveluista."

YK:n lasten oikeuksien sopimus, artikla 24

"Oikeus mielenterveyden häiriöiden laadukkaaseen, näyttöön perustuvaan, tarpeen mukaiseen hoitoon on myös nähtävä perustavaa laatua olevana mielenterveysoikeutena."

Mielenterveysstrategiasta

Nuorten näkökulmia teemaan:

Euroopan unionin
osarahoittama

- Nuoret toivovat päihteisiin liittyvää avokuntoutusta, ettei nuorta tarvitse välttämättä sijoittaa kodin ulkopuolelle.
- Lastensuojelussa pitäisi olla tehostetumpaa ja kuntouttavampaa terapiaa tarjolla. Sekä päihdekuntoutusta lapsille ja päihdekuntoutusjaksoja laitokseen.
- Ei ole pelkästään lastensuojelun tehtävä huolehtia nuorista päihteidenkäyttäjistä vaan yhteistyötä terveydenhuollon kanssa tarvitaan.
- Lastensuojelussa pitäisi tunnistaa lasten ja nuorten tarvitsemat palvelut ja **valvoa, että nuoret saavat nämä palvelut.**
- Nuoret kaipaavat työntekijöiltä tukea ja osaamista esim. nepsy-kysymyksiin, sosiaalisiin suhteisiin liittyviin haasteisiin, masennukseen ja itsetuhoisuuteen, vanhemman ja nuoren välisen suhteen tukemiseen
- Huolehditaan, että ketään ei säilytetä sijaishuollossa, vaan että päihdeongelma tunnistetaan ja tunnustetaan sairautena, johon on oikeus saada hoitoa

Lähteet: Nopeet, hitaat, dissot, deelit –nuorten ajatuksia päihteistä. Päihteet foorumien raportti ja Nuorten Turvasataman vuosikooste 2022.

Miksi teema on tärkeä? (1/3)

Euroopan unionin
osarahoittama

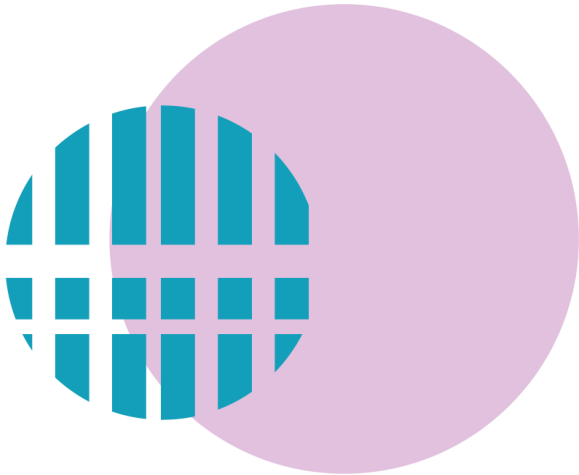

- Sijoitetuista 13–17-v lapsista 1/2 nuorisopsykiatrisen asiakas ja lähes 2/3 koulukotiin sijoitetulla lapsella psykiatrinen diagnoosi
- Nuorista 21-66% joutuu odottamaan mielenterveyspalvelun pääsyyn yli 3 kk, laki ohjaa maksimi 3kk.
- Mielenterveyspalveluiden puute johtaa usein lastensuojelun asiakkuuteen, jopa sijoitukseen
- Kolmasosa kunnista ja kuntayhtymistä sijoittaa lapsia sijaishuoltoon, koska lapsen tarvitsema mielenterveyshoito ei jostain syystä mahdollistunut.
- Mistä puhumme, kun puhumme mielenterveyden tai päihteiden käytön haasteista? Addiktioista, vieroitusoireista, kokeiluista, sairauksista, oireilusta.
- Mitä on pintaa syvemmillä?

Miksi teema on tärkeä? 2/3

- Sijoitetuilla nuorilla on moninkertainen riski päihteiden väärinkäytölle, erityisesti siirtymä sijaishuollosta täysi-ikäisyyteen
- Päihdepalveluita heikosti saatavilla ja kiinnittyminen ajoissa tuen piiriin haastavaa
- Päihde- ja mielenterveysongelmat kietoutuvat usein yhteen ja niiden samanaikainen hoitaminen tuottaa palvelujärjestelmälle edelleen ongelmia.
- Nuorten mielenterveys- ja päihdetyön ongelmien ehkäisyn, tuen ja hoidon kokonaisuus ja jatkuvuus eivät toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Yhteistyörakenteet ja tiedonkulku eri toimijoiden välillä ovat usein koordinoimattomia.
- Erityistä huolta tulisi kantaa nuorista, jotka ovat koulutuksen ja/tai työelämän ulkopuolella tai ovat kiinnittyneet niihin huonosti ja joita ei tämän vuoksi tavoiteta opiskelu- tai työterveyshuollossa.

Miksi strateginen teema on tärkeä? (3/3)

Euroopan unionin
osarahoittama

- Jokainen nuori tarvitsee kanssakulkemista ja tukea
- Nuoruusiän kehitysvaiheet hyvä tunnistaa palveluiden kehittämisessä
- Palveluihin hakeutuessa nuoret eivät välttämättä tiedä tai osaa määritellä omia palveluntarpeitaan – onko tarpeenkaan?
- Sen sijaan nuoret kiinnittävät huomionsa heitä kohtaaviin ihmisiin: asenteisiin, osaamiseen ja persoonaan
- Nuoret kiinnittävät huomion kohtaamiseen laatuun: miten tulevat ymmärretyksi ja saavatko tukea ja kannustusta, tietoa ja uusia näkökulmia
- Työntekijöiden työnjaosta ja hallinnosta lähtevät palvelurakenteet voivat näyttäytyä nuorille joustavan yhteistyön ja auttamisen esteinä.
- Eniten kritiikkiä tuen riittämättömyys ja ikävät työntekijäkohtaamiset

mm.:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164402/VNTEA_S_2022_65.pdf

Sosiaalitoimistojen aika ohi?

Euroopan unionin
osarahoittama

**KOTIIN
VIETÄVÄT
PALVELUT**

**JALKAUTUVAT
PALVELUT**

**WALK-IN
PALVELUT**

**PALVELUT
NUOREN
TOIMINTA-
YMPÄRISTÖSSÄ**

**YHTEISÖT
RESURSSINA**

**MATALAN
KYNNYKSEN
PALVELUT**

**SÄHKÖISET
PALVELUT**

**TOIMINTA-
YMPÄRISTÖÖN
VIETÄVÄT
PALVELUT**

SOILA

SOSIAALISET INNOVAATIOT LASTENSUOJELUSSA

Mitä kehittämistoimintaa on jo tehty?

- Lastensuojelun sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden yhteensovittamista on kehitetty jo vuosikymmeniä.
- 90-luvulla päihde-erikoistuneet lastensuojeluyksiköt
- Riippuvuuden hoidosta ja mm. Korvaushoidon aloittamisesta alaikäisille kiistellään.
- Mm. Lapsistrategian hankkeissa, valtionavustushankkeissa, Verutumin monialainen lastensuojelu –koulutuksissa. Arjessa eri yksiköissä

Sopivasti toisin ajattelemalla ja toimimalla..

Menti

- Kysymys 1 Minkä neuvon voisit kuvitella saavasi nuorelta strategisen teeman 1 ratkaisemiseksi.
- Kysymys 2 (kaikkiin tilaisuuksiin): Mikä taho tai henkilö voisi olla radikaali uusi kumppani ratkomaan strategisen teeman haastetta?
- Kysymys 3 (Kaikkiin tilaisuuksiin) Nimeä TABU. Onko jokin asia, joka estää toimintaa tässä teemassa, mutta josta ei ole soveliasta ääneen puhua? Mikä se on, jos jokin on.
- Kysymys 4: Suosittelisitko tilaisuutta kaverille asteikolla 0=en 5=todellakin!

SOILA

SOSIAALISET INNOVAATIOT
LASTENSUOJELUSSA

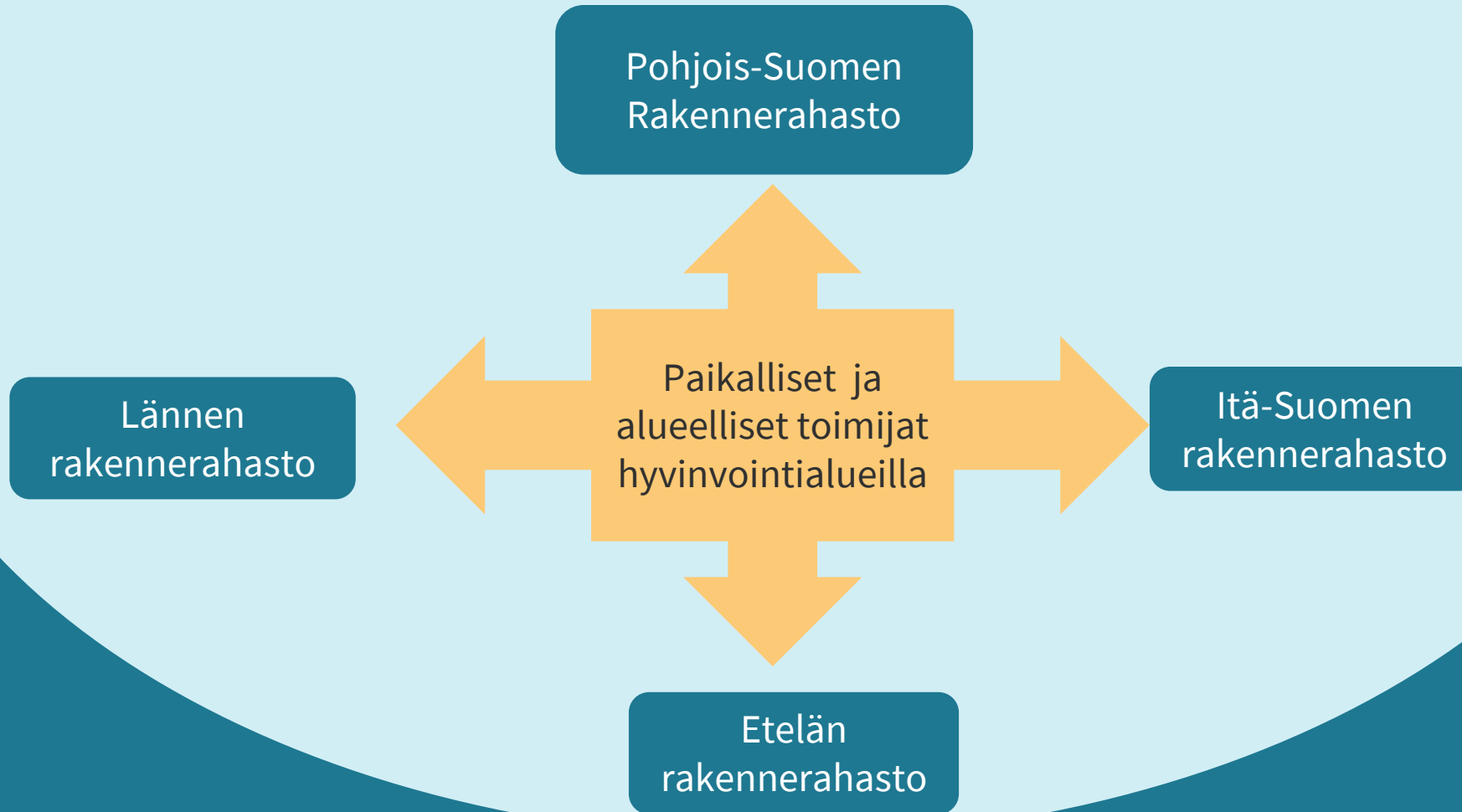
SOILA-KOORDINAATIO TUKEE hankevalmistelua

Euroopan unionin
osarahoittama

SOILA

SOSIAALISET INNOVAATIOT LASTENSUOJELUSSA

SOILA viestintää, valmennusta ja vaikuttamista!

Euroopan unionin
osarahoittama

- www.thl.fi/soila
- [SOILA Innokylässä](#)
- Teematilaisuudet Strategisista teemoista Teamsilla. 5.6. ja 6.6.2023
- ELY-yhteistyössä hakuinfot kesäkuussa 2023
- SOILA-klinikat & kokemusklinikat tiistaisin kesä-, elo- ja syyskuussa 2023
- Kohdennettuja tilaisuuksia mm. hyvinvointialueiden johdolle 15.6.2023
- Yhteistyötä alueilla eri kokoonpanoilla
- Interaktiivinen alusta hanketuelle käyttöön: Howspace!

[Tiedote: Erityistavoitteen 5.1. Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen alueelliset ESR+ -kehittämishanketut ovat käynnistyneet 22.5.2023](#)

Euroopan unionin
osarahoittama

Kiitos

Kiitämme palautteesta!

[https://link.webropolsurveys.com/
S/7A1F06BA88AECF0E](https://link.webropolsurveys.com/S/7A1F06BA88AECF0E)

Palautelinkin löydät chatista

SOILAillaan!

t. SOILAn väki

Yhteystiedot: www.thl.fi/soila

Toteuttajina ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lastensuojelun Keskusliitto sekä Pesäpuu ry yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

Hanke perustaa toimintansa yhteiskehittämiseen STM:n, ELY-keskusten, alueilla rahoitettavien ESR TL 5.1:n Nuorten turvaverkkoja tulevaisuuteen - aluehankkeiden sekä sidosryhmien kanssa.

Hankepäällikkö Tanja Hirschovits-Gerz, THL
p. 029 524 7954 etunimi.sukunimi@thl.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

Soila, Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen rakentamassa

